

Židovská rituální lázeň – mikve v budově hotelu Joseph1699

V nejstarším barokním jádru domu s klenbami se zachoval vanovitý útvar vytesaný do skály, který je podle všech indicií mikve (rituální lázeň), která již samozřejmě svému účelu neslouží, ale dokumentuje historii tohoto místa.

Mikve (hebrejsky: מִקְוֶה, doslova „sebrání“ nebo „shromáždění vody“), je nádrž s přírodní vodou (přirozeným přítokem), která slouží k rituálnímu očištění. Mikve by měla pojmut nejméně 762 litry vody a měla by být dost hluboká, aby umožnila dospělému úplné ponoření. Ve starověkém Izraeli používali mikve kněží k rituální očištění před službou v Jeruzalémském chrámu. V současné době mikve slouží pro očištění ženy po menstruaci nebo po porodu. Muži chodí do mikve zpravidla pouze v období vysokých svátků (Roš ha-šana a Jom kipur) za účelem duchovní přípravy a očištění před těmito významnými židovskými svátky. Ponoření do mikve je také nezbytnou součástí konverze k judaismu (musí jej podstoupit jak mužští, tak ženští konvertité). V mikve se dále košerují některé druhy nádobí vyrobené nežidovským prostředím před použitím v židovské kuchyni.

Všechny zvyky a zásady, které jsou zde popsány, opravdu striktně dodržují ortodoxní židé, těch je dnes asi 20 %. V současnosti převažují reformní židé, kteří žijí moderním životem.

V minulosti byly mikve umísťovány do sklepů domů nebo v jakémisi samostatném domku s možností veřejného přístupu.

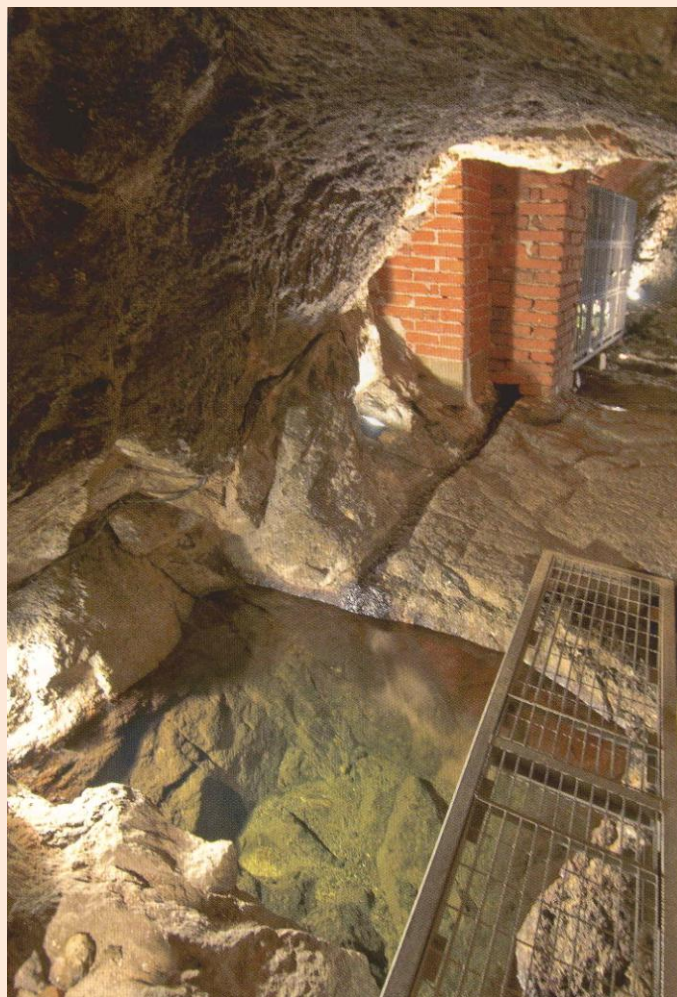
Dnes slouží v Česku svému účelu k očištění lázni dvě mikve - jedna v Praze (nachází se v sousedství Pinkasovy synagogy) a druhá v Brně. Vznikla ve sklepních prostorách domu na třídě Kapitána Jaroše patřícího židovské obci. Musela být vybudována nově, neboť žádná historická lázeň se v Brně nedochovala. Jak dnešní moderní mikve vypadá je vidět z následujícího obrázku.

Z historických rituálních lázní mikve se v Česku dochovalo několik, z nichž některé jsou turisticky zpřístupněné. Je to například v Boskovicích na Blanensku, kde byla náhodně objevena lázeň zasypaná uhlím. Po částečné rekonstrukci byla zpřístupněna turistům. Zasypaná mikve byla objevena také v historické části města při stavbě činžovního domu v Mikulově na Břeclavsku.

V třebíčské židovské čtvrti se nacházejí v ulici Blahoslavova dvě rituální lázně mikve. Jedna ve sklepení budovy č. popisné 10 při vstupu do židovské čtvrti (budova firmy Kapucín) a druhá v budově hotelu mezi ulicemi Skalní a Blahoslavova č. popisné 85. Obě jsou vyhloubeny do podloží (jakési vany vytesané do sály s přítokem vody z podloží). Obě místa jsou přístupné veřejnosti po předchozí domluvě.

Mikve v domě č. popisné 10 je umístěna ve sklepení, které prochází pod ulicí Blahoslavovou směrem k vedlejšímu domu přes ulici

Mikve domu č. popisné 85 je umístěna v přízemí budovy hotelu, v místnosti s barokními klenbami, které pocházejí dle dochovaných dokumentů roku z roku 1699 a tvoří nejstarší část hotelového komplexu budov. Tato část byla postavena a dochovala se v prakticky původní podobě i přes poslední rekonstrukci areálu a přestavbu na hotel z let 2008 až 2010. O existenci mikve v tomto domě nebylo nic známo. Byla odkryta při odstraňování starých podlah a navážek v roce 2006 v přízemí domu, které leží na rostlé skále. Při odkrytí se zjistilo, že jedna z původních nosných zdí je založena na dno této mikve, takže ji před vlastní rekonstrukcí budovy bylo možné odkrýt pouze zhruba ze dvou třetin, aby nedošlo ke zřícení zdiva. Tento problém byl však během stavebních prací vyřešen a dnes je možné vidět obrys celé lázně, která je po dohodě s památkovým ústavem přikryta sklem.

Co se týká stáří mikve, lze ze souvislostí její využívání ohraničit dvěma daty. Datum, kdy grunt Urbana Stehlíka přešel do židovských rukou – rok 1629 (nelze předpokládat, že by mikve byla na území křesťanského gruntu) a můžeme říci, že v roce 1699 již využívána k rituálním účelům nebyla, když do ní byla založena nosná zeď budovy, kterou postavil v témže roce Žid Hierschel Hesky.

Stav bezprostředně po odkrytí po vyčerpání vody v roce 2006 (mikve se po vyčerpání naplní vodou z podloží zhruba po dvou dnech):

Fotografie jsou z téže doby a jsou pořízeny při různém osvětlení.

V zimě měla mikve i takovouto podobu.

Dnes, po rekonstrukci ji můžete vidět takto.

Závěrem:

Věříme, že se Vám u nás bude líbit a historii, která na Vás dýchne, budete vnímat stejně jako my.

Josef a Jiřina Pošvařovi
Accomo s.r.o